

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla a Dr. Kész Tamás Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kész Tamás ügyvéd) által képviselt felperesnek a dr. Mennyei Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mennyei Robin ügyvéd) által képviselt I.r., II.r. és III.r. alperesekkel szemben jutalék visszafizetése és járulékai iránt indított perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2009. november 2. napján kelt G.21.049/2008/30. sorszám alatti ítéletével szemben az I.r. alperes által 31. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 900.000. (Kilencszázezer) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket, valamint a felperesnek 15 napon belül 1.125.000. (Egymillió - egyszázhuszonötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A biztosítási alkusz felperes ügyvezetője - az 1995. szeptember 25. - 2004. december 28. napja közötti időszakban a III.r. alperes volt, tisztségét munkaviszonyban látta el, munkájáért a minimálbérnek megfelelő mértékű munkabért kapott. 1996. január 24. napjától a III.r. alperes a felperessel tagsági jogviszonyt is létesített. A felperes biztosítási alkuszi tevékenységében a III.r. alperes közreműködőként is részt vett, melyért jutalékban részesült. A biztosításközvetítői tevékenységben való közreműködői részvételre az I.r. alperes betéti társaságot a III.r. alperes házastársa: a beltág II.r. alperes és a kültag III.r. alperes az 1996. augusztus 1. napján kelt társasági szerződéssel alapította. A bt. megalapítását követően, 1996. október 1. napján a III.r. alperes ügyvezető által képviselt felperes - mint megbízó - és a II.r. alperes által képviselt I.r. alperes bt. - mint megbízott - között megbízási szerződés jött létre a biztosítási ajánlatok felvételében való közreműködésre, a felperes utasításai szerint, eseti térítésért. A 2003. április 18. - 2004. december 30. napja közötti időszakban az I.r. alperes biztosításközvetítői, biztosítási ügynöki tevékenység jogcímén 17.216.313 Ft

jutalékról állított ki számlát a felperes felé; a számlák ellenértékét a felperes kifizette. A felperes az I.r. alperessel megkötött megbízási szerződést a 2005. október 17. napján kelt felmondásában, 30 napos felmondási idővel megszüntette - a felmondás átvételére figyelemmel - a jogviszony 2005. november 24. napján szűnt meg.

A felperes keresetében elsődlegesen az I.r. alperest kérte kötelezni 11.665.579 Ft tőke, valamint annak a 2005. január 1. napjától a kifizetés napjáig a Ptk. 301/A. § szerinti mértékű késedelmi kamata; míg másodlagosan - amennyiben az I.r. alperestől a követelés nem hajtható be - az I.r. alperes beltagját, a II.r. alperest és házastársát a III.r. alperest egyetemlegesen kérte kötelezni ugyanezen tőkeösszeg és járulékai megfizetésére.

A felperes azzal érvelt, hogy a III.r. alperes ügyvezetői tisztségből való visszahívását követően vizsgálata során megállapította, hogy az I.r. alperesnek kifizetett 17.216.313 Ft jutalékból csak 5.550.734 Ft jutalék kifizetése volt jogszerűen megalapozva a jutaléklistákkal, míg a keresettel érvényesített 11.665.579 Ft bizonylattal, teljesítésigazolással nem volt alátámasztva. Ezért a jutalék visszafizetésére a felperes a III.r. alperest 2005. október 28-án és 2006. január 23-án hívta fel, teljesítésigazolásokat és szerződési dokumentumokat kérve. Keresetét elsődlegesen kártérítésre (Ptk. 318. § /1/ bekezdés); másodlagosan a megbízási jogviszony megszüntével kapcsolatos elszámolásra (Ptk. 479. § /2/ bekezdés); míg harmadlagosan jogalap nélküli gazdagodás (Ptk. 361. § /1/ bekezdés) jogcímére alapította. Az I.r. alperesnek 2004. november 29-én kifizetett 1.983.133 Ft-tal, valamint a 2004. december 30-án kifizetett 6.020.000 Ft-tal és 3.100.000 Ft-tal kapcsolatban rámutatott, hogy amennyiben az alperesek a biztosításközvetítői jutaléktól eltérő jogcímen állítják a kifizetések megalapozottságát, azokat az ügyleteket a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény (Gt.II.) 150. § /2/ bekezdés j./ pontja, valamint a felperes társasági szerződése 9/2/h. pontja alapján a felperes taggyűlésének jóvá kellett volna hagynia, melyre jelen esetben nem került sor.

Az alperesek ellenkérelmükben azzal védekeztek, hogy a kifizetések nem tekinthetők jogalap nélkülinek. Előadták, hogy a III.r. alperes - a tagsági jogviszony mellett - három minőségben végzett tevékenységet a felperesi cégben; egyrészt ügyvezetőként (melyért munkabért kapott); másrészt biztosítási alkuszként (melyért jutalékot kapott); harmadrészt a biztosítási felügyeletnek bejelentett biztosítási alkuszi szakmai vezetőként, melyért szintén ellenérték járt részére. A felperesnél minden egyes közreműködőnek, biztosítási alkusznak és alkalmazottnak külön-külön költséghelyen számolták el a díjazását illetve a jutalékait, a III.r. alperes költséghelye a 10.001 jelölésű volt. A felperes jutalékszámlolója ezen a költséghelyen írta jóvá a III.r. alperes jövedelmét, illetve javadalmazásait, és ide terhelte a III.r. alperes tevékenységeivel kapcsolatos kiadásokat is. Minden biztosítási alkuszhoz jutalékkód tartozott az üzletszerzések után járó jutalék nyilvántartására, a III.r. alperesé a volt. Indítványozta ezért, hogy a felperes csatolja be a 2001 - 2004. években a III.r. alperesnek kiállított havi egyéni összesítőket és jutaléklistákat. Előadása szerint a felperes az adó- és járulékkerheket úgy „spórolta meg”, hogy a közreműködők jogosultak voltak a felperes nevére, de saját költséghelyük terhére eszközöket, így gépkocsit, illetve telefont vásárolni, melyeket kizárólag használhattak. A felperes többször nem a valódi jogcímenen

teljesített kifizetést, így munkabér címén a kifizetés mértéke csekély volt, míg lényegesen magasabb a gépkocsi költségtérítés és szakmai tanácsadás címén kifizetett összeg. Emiatt volt az, hogy eltért a jutalék címén a felperesnek kiszámlázott összeg a jutaléklisták alapján a közreműködőnek járó díjtól. A III.r. alperesnek a többféle jogcímen járó kifizetéseket az I.r. alperes számlázta ki a felperesnek jutalék jogcímen. A közreműködők tevékenységének ilyen módon történő díjazása a felperes tulajdonosainak tudtával történt.

Tételelesen pedig a 2004. november 29-én az I.r. alperesnek kifizetett **1.983.133 Ft-tal** kapcsolatban előadták, hogy az valójában a felperes által a felperes dolgozóinak kifizetett 14. havi fizetés (a „pulykapénz”) volt, melyet a III.r. alperes ügyvezetői döntése alapján készpénzben fizettek ki a dolgozóknak; azt követően, hogy az I.r. alperes számlája alapján megfizetett összegből az I.r. alperes az eva-t és az iparüzési adót megfizette. A 2004. december 30-án kifizetett **6.020.000 Ft-tal** kapcsolatban a III.r. alperes előadta, hogy abból 4.020.000 Ft a felperes által részére 2001-ben biztosított kamatmentes kölcsön részbeni „elszámolása” volt. 2004. augusztusában a munkáltatói kölcsönből fennálló 4.020.000 Ft hátralékot a III.r. alperes a felperesnek befizetette, majd az I.r. alperes számlája alapján a felperes az I.r. alperesnek kifizette. A III.r. alperes hitelintézet igazolásával támasztotta alá, hogy 2005. január 7. napján a munkáltatói kölcsönből 5.479.968 Ft-ot visszafizetett. A 6.020.000 Ft-os kifizetésből fennmaradó 2.000.000 Ft-ra azt adta elő a III.r. alperes, hogy a felperes az ő „költséghelyére” vásárolt a III.r. alperes személyes használatára egy **F M** típusú gépkocsit, melyet a felperes utóbb 2.000.000 Ft vételárért értékesített. A befolyt vételárat pedig az I.r. alperesnek fizette ki. A 2004. december 30.-án kifizetett **3.100.000.- Ft** szintén a III. alperes „költséghelyére” vásárolt Mazda MPV típusú gépkocsi értékesítéséből származó vételár kifizetése az I.r. alperesnek. A felperes keresetéből fennmaradó további összegre az alperesek azt adták elő, hogy ezek a kifizetések a III.r. alperes **szakmai tevékenységének ellenértéke** címén történtek. A III.r. alperes a szakmai tevékenység ellenértékéről (a „garantált havi jutalékról”) a felperes közvetett tulajdonosával, **"A"-val** állapodott meg. Eszerint a III.r. alperest ezen a címen a 2002. évben havi 575.000 Ft, a 2003. évben 750.000 Ft/hó és a 2004. évben 833.000 Ft/hó illette meg. Tekintve, hogy a biztosítási felügyeletnek bejelentett szakmai vezető a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (Bit.II.) 38. § /6/ bekezdése szerint - az ügyvezetői tevékenységtől eltérő - speciális feladatokat igénylő pozíció, nem indokolt, hogy a III.r. alperes azt ingyenesen, ellenérték nélkül lássa el. Hivatkozott a felperes taggyűlése által jóváhagyott 2003., 2005. évi felperesi költségtervekre, melyben a szakmai irányítás ellenértéke költségtételként szerepelt.

Az I.r. alperes viszontkeresetében egyrészt **51.000.000 Ft** tőke megfizetésére kérte kötelezni a felperest. Ennek ténybeli alapjaként előadta, hogy a **"B" Rt.** és a **"C" Rt.** megbízók a felperest bízták meg olyan biztosítási konstrukció kidolgozásával, amellyel a megbízók által finanszírozott gépjárművet biztosítják akkor is, ha az ügyfél Casco-t nem kíván kötni. (No-Casco módozat) Ehhez az I.r. alperes nevében eljáró III.r. alperes az **"D" Rt-t** szerezte meg partnernek. Lényegében a III.r. alperes az említett biztosítónak kiközzétítette a **"B" Rt-t**, valamint a **"C" Rt-t**, a biztosító pedig a 2004. évre mint egy 10.000.000 Ft-ot, míg a 2005. évre „legalább” 60.000.000 Ft összegű jutalékot írt jóvá és utalt át a felperesnek a biztosítási konstrukció alapján közvetített biztosítási szerződések után. Ezen jutalék összegek alapulvételével az I.r. alperesnek a 2004. évre 3.000.000 Ft, míg a 2005. évre 48.000.000 Ft

jutalékra lett volna jogosultsága. Másfelől a II.r. alperes a felperessel szemben **3.000.000 Ft** jutalékot viszontkeresetében azért követelt, mert nem részesült jutalékban a "E" közreműködővel „közös kezelésben” álló cégeknek közvetített biztosítások után. A "F" Kft., a "G" Kft., a "H" Takarékszövetkezet, a "I" Takarékszövetkezet, a "J" Takarékszövetkezet, a "K" Kft., a "L" Zrt., a "LY" Takarékszövetkezet megbízókat a III.r. alperes és a "E" közösen közvetítette ki a felperesnek és állományukat is közösen gondozták. Ezért indítványozta mind a 8 cég esetében az alkuszi megbízási szerződések beszerzését. Az I.r. alperesnek a 2004. - 2005. évre az említett közvetítések után 3.000.000 Ft jutalék követelése áll fenn. A kereseti kérelemnek való helyt adás esetén a 2000. - 2003. évekre vonatkozó 6.000.000 Ft jutalékkövetelést az I.r. alperes beszámítási kifogásként kívánta érvényesíteni. Viszontkeresetében harmadrészt a felperes volt munkavállalója, **"M" által ráengedményezett 700.000 Ft** jutalékot igényelte. Előadta, hogy az említett "M" közvetítette és kezelte a Győr-Moson-Sopron Megyei Közútkezelő Kht. megbízó gépjárművei biztosítási ügyeit, azonban - munkabérben részesülő munkavállalóként - jutalékot nem vehetett fel a felperestől, viszont a munkaköri kötelezettségébe nem tartozó tevékenység után részére ellenszolgáltatás jár. Ezt a 2003. - 2004. évi jutalékkövetelést engedményezte „III.rendű alperesre, illetve a "N" Bt.-re”, melyet a 2009. március 20. napján kelt, teljes bizonyító erejű magánokiratban foglalt nyilatkozatával meg is erősített.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte. Az 51.000.000 Ft-os viszontkereseti követeléssel kapcsolatban előadta, hogy a felperes nem kötött szerződést az I.r. alperessel, hitelfedezeti Casco konstrukció kidolgozására, hanem a felperes maga szerződött a ... - csoport cégeivel és a III.r. alperes - a felperes más alkalmazottaival együtt - ügyvezetőként vett részt a konstrukció kidolgozásában. A "E" dal közös közvetítésre 3 cég tekintetében azt adta elő, hogy azok alkuszi megbízási szerződéseik korábban születtek, mint ahogy az I.r. alperes bt. megalakult. A többi 5 cég nyilatkozatát csatolta, melyek szerint a III.r. alperes az alkuszi megbízások során a felperes nevében nem járt el. Az engedményezett jutalékkövetelést azért vitatta, mert az engedményezőt a felperestől jutalék - alkalmazottként - nem illette meg, így nem létező követelést nem lehet engedményezni.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével elsődlegesen az I.r. alperest kötelezte 11.665.579 Ft, valamint annak a 2005. november 25. napjától a kifizetés napjáig járó a jegybanki alapkamat évi 7 %-kal növelt mértékű késedelmi kamata és 2.000.000 Ft perköltség megfizetésére, míg másodlagosan - amennyiben a követelést az I.r. alperes vagyona nem fedezné - a II.r. III.r. alpereseket egyetemlegesen kötelezte ugyanezen összeg megfizetésére; míg ezentúl a keresetet illetve az I.r. alperes viszontkeresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában a biztosító intézetekről és a biztosítási tevékenységről szóló 1995. évi XCVI. törvény (Bit.I.) 31. § /2/ bekezdése és 33. § /1/ bekezdése, valamint a Bit.II. 33. § /3/ bekezdése és 38. § /1/ bekezdése alapján tényként állapította meg, hogy a felperes biztosítási alkuszi és független biztosítás- közvetítői tevékenységet végzett, melyhez az I.r. alperes, mint teljesítési segéd, alkuszi közreműködő kapcsolódott. Ez a közreműködői tevékenység az elsőfokú bíróság megítélése szerint nem terjedhet odáig, hogy teljes egészében a felperes által végzendő biztosításközvetítés helyébe lép. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét - az abban megjelölt jogcímektől eltérve - a Ptk.

319. § /2/ bekezdése alapján, ellenszolgáltatás nélkül visszajáró pénzbeli szolgáltatás jogcímén bírálta el.

A 2004. november 29.-i 1.983.133 Ft kifizetésével kapcsolatban értékelte a kihallgatott tanúk ("Ny", "O", "P", "Q") vallomásait, illetve a felek által benyújtott - a felperes alkalmazottaitól származó - írásbeli nyilatkozatokat; és megállapította, hogy az egymásnak ellentmondó tartalmú okiratok, valamint tanúvallomások nem igazolják, hogy az I.r. alperes a kifizetés fejében bármiféle teljesítést nyújtott volna a felperesnek. A 2004. december 30.-i 6.020.000 Ft, valamint 3.100.000 Ft kifizetést az elsőfokú bíróság jogalap nélkülinek ítélte, és rámutatott, hogy az I.r. alperes azt sem tudta bizonyítani, hogy ezek a követelések milyen jogcímen jártak az I.r. alperesnek, illetve a követelés érvényesítésére miért az I.r. alperes és miért nem az III.r. alperes a jogosult. A *szakmai vezetés* ellenértékeként kifizetett összegek tekintetében kiemelten vette figyelembe "R" tanúvallomását, amely cáfolta a III.r. alperes azon személyes előadását, hogy a tanúval állapodott volna meg az őt megillető „garantált havi jutalék” fizetéséről. A további „közvetett peradatként” rendelkezésre álló tanúvallomások ellentmondásosak voltak, így nem támasztották alá az alperesi védekezést.

A viszontkereseti követelések közül az 51.000.000 Ft jutalékigényt az elsőfokú bíróság azért tartotta alaptalannak, mert annak az 1996. október 1. napján létrejött megbízási szerződéssel való kapcsolatát peradat nem támasztotta alá, és az I.r. alperes által felhozott tényeket a felperes által csatolt - "S", "Sz" és "Q"-tól származó - nyilatkozatok cáfolták. A viszontkereseti követelés tekintetében az I.r. alperes által kihallgatni indítványozott "T" és "Ty" tanúk idézését az elsőfokú bíróság azért mellőzte, mert az alperes olyan tényre kívánta a tanúk kihallgatását (tudniillik: a III.r. alperes részt vett a biztosítási konstrukció kidolgozásában), mely a perben nem volt vitás. A 3.000.000 Ft-os viszontkereseti követelést azért találta az elsőfokú bíróság bizonyítatlannak, mert abból, hogy az I.r. alperes által felhozott cégek alkuszi megbízási szerződéseinek hátoldalán - "E" kézírásával - szerepelt a III.r. alperes megnevezése, nem következik az, hogy abból az I.r. alperesnek jutalékigénye származna. Ebben a körben a bíróság elfogadta a felperes védekezését, mely azon alapult, hogy 3 cég alkuszi megbízása idején az I.r. alperes még nem jött létre, míg a további 5 cég úgy nyilatkozott, hogy az alkuszi megbízások során a III.r. alperes nem járt el közvetítőként. A felperes alkalmazottja, "M" által engedményezett követeléssel kapcsolatban a megyei bíróság azt állapította meg, hogy az I.r. alperes - a bizonyítási kötelezettségre való tájékoztatást követően - sem a követelés létrejöttére, sem az engedményezés tartalmára és összegére bizonyítást nem ajánlott fel. Az engedményezett követelés bizonyítására pedig nem elegendő az engedményező azon írásbeli nyilatkozata, hogy a jutalékát a III.r., illetve az I.r. alperesre engedményezte. Az elsőfokú bíróság a II.r. alperes mögöttes felelősségét a Gt.II. 101. § /3/ bekezdése alapján alkalmazandó 90. § /1/ - /2/ bekezdése, míg a III.r. alperes egyetemleges felelősségét a Csjt. 30. § /1/ bekezdése alapján állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I.r. alperes terjesztett elő fellebbezést az elsőfokú ítélet megváltoztatása, felperes keresetének elutasítása, valamint - 51.700.000 Ft tőkeösszeg erejéig - a viszontkeresetének való helyt adás iránt.

Fellebbezése indokolásában az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozatlannak tartotta, kifogásolta a III.r. alperesi egyéni összesítők és jutaléklisták becsatolására, valamint tanúk ("T" és "Ty") kihallgatására vonatkozó indítványa indokolás nélküli mellőzését. A III.r. alperes elsőfokú eljárásban előadott három jogcímű javadalmazására (ügyvezetőként, szakmai vezetőként és biztosítási alkuszként) változatlanul szükségesnek tartotta a 2001. - 2004. évi havi egyéni összesítők és jutaléklisták becsatolását. Érvelése szerint bizonyította az elsőfokú eljárás során, hogy a III.r. alperes a felperesi szakmai munka irányításáért díjazást kapott. Ez támasztja alá a 8/A/4. alatt csatolt havi egyéni összesítő, a A/10. szám alatt benyújtott elszámolás, a felperes 2003. és 2005. évi költségterve, illetve "Ny", "O" és "P" tanúvallomásai. Kifejtette, hogy a III.r. alperes járandóságát az I.r. alperes biztosításközvetítői tevékenység címén számlázta ki a felperesnek, melyet - a szakmai irányítás díja tekintetében - III.r. alperes és az I.r. alperes közötti engedményezés tette lehetővé. A felperesnél gyakorlat volt, hogy a személyesen közreműködő természetes személyek cégükön keresztül számláztak a felperesnek. Így "Ny" tanú vallomása is igazolja, hogy cége a "U" Bt. számlázta ki a tanú tevékenységének ellenértékét. Vitatta a fellebbezésben a kereset azon számítását, hogy az I.r. alperes által a 2003. - 2004. évben a felperesnek kiszámlázott összegből levonta a III.r. alperes 2003. - 2004. évi jutaléklistáin szereplő jutalékösszegeket. Ezt a számítási módot megkérdőjelezi, hogy az I.r. alperes számláin található összegek „köszönő viszonyban sincsenek” a jutaléklistákon szereplő összegekkel. Újonnan adta elő, hogy keresetben érvényesített számlák közül egyesek nem a III.r. alperes 10.001 költségkódjára lettek könyvelve, hanem "M", "Ú", a „diszpécserközpont”, illetve a 10.000 költséghelyre. Erre azért került sor, mert a kifizetésekre - technikailag - az I.r. alperesen keresztül került sor, de a kifizetett összegek nem a III.r. alpereshez, hanem a költségkódhoz tartozó személyekhez voltak köthetőek. Így a 10.000-es költségkód 1.983.133 Ft kifizetése a felperes dolgozóinak 14. havi munkabére volt. Utalt arra is az I.r. alperes, hogy a 2004. december 30-i 6.020.000 Ft és 3.100.000 Ft kifizetésére már nem III.r. alperes ügyvezetősége alatt, hanem "Ü" ügyvezető kinevezését követően került sor. A munkáltatói kölcsön visszafizetésére vonatkozó elsőfokú ítéleti megállapítást azért vitatta, mert a visszafizetést alátámasztó pénzügyi igazolást az elsőfokú eljárásban csatolta.

A fellebbezésben viszontkeresete elutasítását vitatva előadta, hogy nem helytálló az elsőfokú bíróság azon indokolása, mely szerint a teljesítési segédi magatartás ne terjedhetne odáig, hogy az teljes egészében a biztosítási alkusz felperes által végzett biztosítás közvetítés helyébe lép. A hitelfedezeti Casco biztosításra vonatkozó 51.000.000 Ft-os jutalékigényével kapcsolatban előadta, hogy - bár nem volt külön megállapodás a felperes és az I.r. alperes között az "D" részére végzett biztosítás közvetítési tevékenységre -, azonban egyetlen más esetben végzett biztosítás közvetítés esetében sem született ilyen külön megállapodás. Ugyanis a felek közötti 1996. október 1. napján kelt megbízási szerződés valamennyi biztosítás közvetítés és jutalék esetében irányadó volt. Állította, hogy a III.r. alperes részt vett a No-Casco konstrukció kidolgozásában, ő volt az egyetlen, a biztosítási felügyelet által regisztrált biztosítás közvetítő aki részt vett ebben a tevékenységben, és III.r. alperesnek sem ügyvezetőként, sem szakmai vezetőként nem volt kötelezettsége a biztosítás közvetítés. Éppen annak bizonyítására kérte kihallgatni "T" és "Ty"-t, hogy III.r. alperes az "D"-vel történő tárgyalások során milyen minőségben járt el. Ezért ezen tanúk kihallgatására

vonatkozó indítványát változatlanul fenntartotta. Indítványozta azt is, hogy a bíróság keresse meg az "D" jogutódját annak közlése iránt, hogy a 2004. - 2005. évben milyen összegű jutalékot fizettek ki a felperesnek. A "E" dal közös kezelésben lévő cégek utáni jutalékgigényét alátámasztotta az elsőfokú tárgyaláson bemutatott megbízási szerződések hátoldalára "E" kézírásával rávezetett feljegyzés, valamint "Ny" tanú vallomása. Így kérte kötelezni a felperest annak közlésére, hogy a közösen közvetített 8 cég után a 2000. - 2005. évben a felperes milyen összegű jutalékot kapott. "M" engedményezett jutalékával kapcsolatban hivatkozott a 2004. július 1. napján kelt ... sorszámu számlára, melyből 367.294 Ft 20003-as költséghely kódra lett könyvelve, mely "M" kódja volt. Ez bizonyítja, hogy "M" a biztosítás közvetítés jutalékait nem munkabér formájában kapta meg a felperestől.

Fellebbezésében kifogásolta az elsőfokú bíróság által a felperes javára megállapított 1.300.000 Ft ügyvédi munkadíj mértékét is, melynek leszállítását pervesztessége esetére kérte.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete helybenhagyását indítványozta. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban már részletesen kifejtett érveit a III.r. alperes által hivatkozott ügyletek taggyűlési jóváhagyásának hiányára, a III.r. alperes szakmai vezetői tevékenységének díjazás nélküliségére, és az I.r. alperes eredménytelennek minősült bizonyítási kötelezettségére. Érvei szerint az alperesek védekezésüket a III.r. alperes ügyvezetői tevékenysége alatt kialakított gyakorlatra alapítják, melyhez a felperes tulajdonosai, illetve taggyűlése hozzájárulása hiányzott. Valójában nem jött létre szóbeli megállapodás a III.r. alperes szakmai vezetői díjára és annak I.r. alperes általi számlázhatóságára. Indokolatlannak tartotta a fellebbezésben indítványozott bizonyítások teljesítését, kérte a Pp. 235. § /1/ bekezdése alkalmazását. Álláspontja szerint az I.r. alperesnek kifizetett (másokat illető) más költségkódos összegekre vonatkozó előadást az I.r. alperesnek már az elsőfokú eljárásban kellett volna megtennie. A viszontkeresete elutasítását sérelmező fellebbezésre észrevételezte, hogy az I.r. alperes biztosításközvetítői közreműködő volt, de ezzel szemben biztosítási konstrukció kidolgozása címén kíván igényt érvényesíteni. A viszontkeresetben érintett biztosítási konstrukció kidolgozásában a felperes alkalmazottai vettek részt, a III.r. alperes, mint ügyvezető irányításával. Az I.r. alperes pedig nem bizonyította, hogy a felperest megbízó ... - csoport cégei kiközvetítéseit, és a portfóliójuk gondozását az I.r. alperes végezte volna. A jogalap bizonyítottsága hiányában pedig szükségtelen a III.r. alperes szerepére vonatkozó tanúbizonyítás. Az alperes állítása szerint "E" dal közösen közvetített cégek tekintetében fenntartotta az elsőfokú eljárásban már előterjesztett nyilatkozatait, míg egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy "M" követelése nem is létezik.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét az I.r. alperes fellebbezése és az arra előterjesztett fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül (Pp.253.§. (3) bekezdés), és megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy az elsőfokú eljárás során a bizonyítási kötelezettségre, a bizonyítási teherre vonatkozó részletes tájékoztatás (Pp.3.§. (3) bekezdés) ellenére (22/I. szám alatti végzés) az alperesek nem bizonyították a védekezésük, illetve az I.r. alperes viszontkeresete alapjául szolgáló tényeket. Részben eltért azonban a másodfokú bíróság álláspontja az elsőfokú ítéletben kifejtettektől a felperes követelése megállapítható jogcíme, illetve az alperesek „szakmai vezetés ellenértékére” vonatkozó ellenkérelme tekintetében.

A felperes és az I.r. alperes között 1996. október 1. napján a biztosítási alkuszi tevékenységben díjazás ellenében történő közreműködésre megbízási szerződés jött létre. (Ptk.474.§. (1) bekezdés, 478.§. (1) bekezdés) Az I.r. alperes teljesítési segédként nyújtott szolgáltatásáért a díjazást - nem vitásan - a felperes a kiállított jutaléklisták alapján fizette ki az I.r. alperes számlái ellenében. A felperes a keresetében a jutaléklistákkal, teljesítésigazolással (bizonylattal) alá nem támasztott - tehát: szolgáltatás nélkül kifizetett - jutalék visszafizetését kérte. Az elsőfokú bíróság által is helytállóan hivatkozott bírói gyakorlat szerint (pl. Győri Ítélet tábla Gf.II.20.446/2008/7. szám) a tartozatlan fizetés - egyéb jogcím hiányában - a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint (Ptk.361.§. (1) bekezdés) követelhető vissza. Ennek a törvényi rendelkezésnek az alkalmazását a felek közötti szerződéses kapcsolat ténye nem zárja ki, mivel a visszakövetelés lényege éppen az, hogy a tartozatlan kifizetésre a felek közötti szerződés keretein túl, az abban meghatározott szolgáltatásért járó ellenszolgáltatás figyelmen kívül hagyásával került sor. Ezért az ítélet tábla nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon okfejtésével, hogy a visszakövetelés jogcíme jelen esetben a Ptk.319.§. (2) bekezdése lenne, mivel a keresetben előadott tények szerint (Pp.3.§. (2) bekezdés) a felperes nem a felmondását megelőzően jogszerűen kifizetett, I.r. alperesi ellenszolgáltatással nem fedezett jutalékot követelte vissza.

A 2004. november 29. napján kifizetett *1.983.133.Ft* összeggel kapcsolatban azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az eljárás során nem vált bizonyítottá: ezért a kifizetésért az I.r. alperes közreműködői tevékenységet nyújtott volna a felperesnek. A keresetben, valamint az azzal szemben előterjesztett ellenkérelemben előadottak alapján az alpereseknek a Gt.II. 150.§. (2) bekezdés n/ pontja, valamint a felperes társasági szerződése (9/F/1) 9/2/n pontja alapján azt kellett volna igazolniuk, hogy a III.r. alperes ügyvezetői döntésével elhatározott (14. havi) bérkifizetésre a felperes taggyűlése határozata alapján került sor, mivel a felperes létesítő okirata az 1.000.000.Ft összeghatár feletti kötelezettségvállalásokról való döntést a legfőbb szerv kizárólagos hatáskörébe utalja. Az eljárás során pedig nem merült fel arra vonatkozó adat, hogy a felperes tagjai - az I.r. alperesnek történő közvetlen kifizetéssel - a 2004. évben az alkalmazottaknak 14. havi bért („pulykapénzt”) kívántak volna juttatni. Ezért az alperesek nem bizonyították, hogy az ügyvezető III.r. alperes kifizetés érdekében történt beavatkozása helyénvaló lett volna (a Gt.II. 9.§. (2) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk.485.§. (1) bekezdés). Az ügyvezető III.r. alperes a felperes társasági érdekei elsődlegessége alapján (Gt.II. 29.§. (1) bekezdés) a felperes vagyonából csak olyan kifizetést teljesíthetett volna, amelyhez az összeghatár miatt szükséges taggyűlési jóváhagyás rendelkezésre áll. Ennek hiányában nincs jelentősége, hogy egyes tanúk (pl. "O", "P") vallomásai, illetve a 15., 17. sorszám alatt csatolt alkalmazotti nyilatkozatok alátámasztják a 14. havi munkabér készpénzes kifizetését. Valójában az I.r.

alperes biztosításközvetítői közreműködés nélkül vett fel ilyen jogcímű ellenszolgáltatást, melyet ezért visszatéríteni tartozik.

Helyesen ítélte meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a 2004. december 30.-i 6.020.000.Ft, illetve 3.100.000.Ft kifizetés jogalap nélkül történt. A munkáltatói kölcsön jogcímén a felperestől felvett összegre az I., III.r. alperesek perbeli nyilatkozatai önmaguknak is ellentmondóak voltak. Az elsőfokú eljárásban a 8. sorszám alatti beadványban még azt adták elő, hogy a felperestől 2001. évben felvett 6.700.000.Ft kamatmentes kölcsön részbeni „elszámolása” történt meg 4.020.000.Ft-ban a 2004. december 23. napján kelt számlával. Utóbb (25/A/1) viszont a III.r. alperes azt igazolta, hogy 2005. január 7. napján 5.479.968.Ft munkáltatói kölcsönt fizetett vissza a felperesnek. Mindezen ellenkérelmi tényekből az viszont nem derült ki, hogy az I.r. alperes milyen jogcímen és milyen tények alapján lett volna jogosult a III.r. alperesnek folyósított munkáltatói kölcsön visszafizetése utáni részleges felvételére. A III.r. alperes ugyan hivatkozott arra, hogy a felperes tagjaival állapodott meg a kifizetésben, ezt az előadást azonban bizonyíték nem támasztotta alá. Ugyancsak nem vált bizonyítottá az, hogy milyen megállapodás és jogcím alapján fizette ki a felperes az I.r. alperesnek - a III.r. alperes által korábban használt - F M és M MPV típusú gépjárművek használatán történő értékesítéséből eredő vételárat az I.r. alperesnek. Sajátos és alá nem támasztott a F M gépjármű értékesítéséből eredő vételárra vonatkozó I.r. lperesi igény, mivel - legalábbis az iratokhoz 8/A/8 sorszám alatt csatolt, 2005. január 17. napján kelt számla tanúsága szerint - a gépjárművet a felperes éppen a III.r. alperesnek értékesítette.

A felperes által jogalap nélkülinek állított további kifizetéseket az ellenkérelemben foglalt védekezés, valamint a fellebbezés szerint a III.r. alperes *szakmai vezetése ellenértéké*ként fizette ki a felperes. Az elsőfokú eljárás során az ellenkérelemben, valamint a fellebbezési tárgyaláson az I.r. alperes képviselője által előadott tények szerint a biztosítás-felügyeletnél bejegyzett szakmai irányítói tevékenységre (és az azért fizetendő ellenszolgáltatásra) háromoldalú jogviszony jött létre. Egyrészt a III.r. alperes a felperes tagjaival 1995-ben megállapodott, hogy a ténylegesen ellátott szakmai vezetésért a III.r. alperes - az ügyvezetői munkabéren felül - díjazásban részesül, melynek kifizetése (a felperest és a III.r. alperest terhelő) adó- és járulékkötelezettség minimalizálása érdekében a II-III.r. alperes tagságával létrehozott I.r. alperesen keresztül történik meg. A III.r. alperes pedig - a számlázás érdekében - az I.r. alperesre engedményezte az éppen kifizethető - szakmai tevékenység ellenértéke jogcímén járó - követelését.

Az elsőfokú bíróság a szakmai vezetés ellenértékére lefolytatott tanú- és okirati bizonyítás eredményéből kiemelte a felperes közvetett (a Cg....cégjegyzékszám alatti ...-Vagyonkezelő Kft-én keresztül) tulajdonosa, "R" vallomását, amely cáfolta, hogy a III.r. alperessel megállapodott volna a szakmai tevékenység ellenértékéről. Figyelmen kívül hagyta ugyanakkor az elsőfokú bíróság "R" vallomása értékelésekor, hogy a tanú, valamint a III.r. alperes között (a III.r. alperes által a felperessel szemben korábban indított perek miatt) nyilvánvaló az érdekellentét. Ugyanakkor a fellebbezésben is részletezett bizonyítékok ("Ny", "O", "P" tanúk vallomásai; a 8/A/4 szám alatti 2004. december havi egyéni összesítő, a 9/A/10 szám alatti - "A"-tól származó - feljegyzés; illetve a 13/A/1 alatti 2003.

és 2005. évi költségterv) alátámasztják az arra vonatkozó alperesi érvelést, hogy a felperes teljesített kifizetést a III.r. alperesnek szakmai vezetés ellenértéke jogcímén.

Az ítéletábra azonban az elsőfokú bíróság által figyelembe vett, valamint a fellebbezésben hivatkozott bizonyítékokkal szemben azt vizsgálta, hogy az ellenérték fizetésre az alperesek által előadott háromoldalú szerződés nem sérti-e a Ptk. alapvető követelményeit és szerződési szabályait. A fellebbezési tárgyaláson előadottak szerint a hivatkozott hármas jogviszony, valamint az I.r. alperes alapításának - és működésének célja az volt, hogy a III.r. alperesnek fizetendő ellenszolgáltatás felvétele (kifizetése) a számlaképtelen III.r. alperes helyett az I.r. alperes által kibocsátott számlák alapján történjen, a lehető legjobban mérsékelve a kifizetést terhelő adó- és járulékkötelezettséget. Az I.r. alperes ugyanis az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló 2002. évi XLIII. törvény (Eva.tv.) hatálya alá tartozik, így a III.r. alperes részére fizetett ellenszolgáltatás csak egy részét adózza (Eva.tv. 9.§), mintha a III.r. alperes munkabér, avagy megbízási díj jogcímén kapná ugyanezt a díjazást.

Az ítéletábra megítélése szerint az adó- és (nyugdíj, illetve egészségbiztosítási) járulék elkerülési célzat nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközővé (Ptk.200.§. (2) bekezdés) teszi a háromoldalú megállapodást. A bírói jogértelmezés szerint a jóerkölcs - polgári jogi értelemben - a társadalom általános értékítéletét, a magánautonómiának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátait, az általánosan elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki. A szerződéskötési szabadság (Ptk.200.§. (1) bekezdés) ugyanis nem korlátlan, a törvény nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat. A Ptk-ban törvényi szabály az az erkölcsi norma, hogy a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően kell eljárni a polgári jogi jogviszonyokban (Ptk.4.§. (1) bekezdés) és ez a szabály a szerződéskötéskor is irányadó. Az üzleti életben pedig a tisztességesen gondolkodó emberek értékrendje az a mérce, amely a jóerkölcs absztrakt fogalmának meghatározásánál alapvető. (EBH 2003/956, BDT 2004/961., BDT 2003/765., Győri Ítéletábra Gf.IV.20.140/2007/16. szám) Valamely szerződés jóerkölcsbe ütközése vizsgálatánál nem a szerződő fél érdeksérelmét, hanem azt kell értékelni, hogy maga a jogügylet társadalmilag elítélendő-e. A szerződés csak akkor minősíthető jóerkölcsbe ütközőnek, ha valamennyi szerződést kötő félnek tudnia kell arról, hogy a szerződés megkötése, annak tartalma törvény által tiltott cél elérését szolgálja, azaz annak erkölcselensége számukra nyilvánvaló. (Legfelsőbb Bíróság Gf.VI.31.227/2002/4., Győri Ítéletábra Gf.II.20.265/2006/3. szám)

Az adó- és járulék elkerülési célzattal kidolgozott szerződési konstrukció eredménye az, hogy az adófizető polgárok, illetve vállalkozások által fenntartott költségvetés hiányt szenved. Az ilyen szerződés - függetlenül annak adójogi következményeitől, illetve gyakoriságától - mélyen sérti a társadalom általános értékítéletét, ezért az Ptk.200.§. (2) bekezdésébe ütközően semmis.

A semmisség jogkövetkezménye jelen esetben csak az, hogy alap nélkülivé válik a háromoldalú megállapodásra hivatkozással előterjesztett alperesi védekezés; a semmis, joghatás kiváltására alkalmatlan háromoldalú szerződés alapján az I.r. alperes nem számlázhatta ki a felperesnek a III.r. alperes által rá engedményezett szakmai vezetés

ellenértékét, az ilyen jogcímen teljesített kifizetés jogalap nélküli. A semmisség másodfokú eljárásbeli megállapítása említett jogkövetkezménye miatt az ítéletábra nem tartotta szükségesnek a Legfelsőbb Bíróság - a semmisségi ok hivatalbóli észlelése kapcsán követendő eljárásról szóló - 1/2005. (VI.15.) PK. véleménye alapján a felek tájékoztatását és a nyilatkozattételi lehetőség biztosítását, mivel a perbeli esetben nincs helye az érvénytelenség jogkövetkezményei (Ptk.237.§.) levonásának.

Az 51.000.000.Ft-os viszontkereseti tétel tekintetében az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy az 1996. október 1. napján létrejött megbízási szerződés alapján nem illette meg az I.r. alperest jutalék azért, ha a III.r. alperes a felperes részére biztosítási konstrukciót dolgoz ki. Egyéb megállapodás igazoltsága hiányában csak a felperes védekezésében foglaltak helytállóságára vonható le következtetés, azaz a III.r. alperes a felperes ügyvezetőjeként és munkaszervezetét irányítva (Gt.II.156.§) vett részt a „no casco” módozat kialakításában. Mivel ez utóbbi tény nem volt vitás, az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte az I.r. alperes által kihallgatni indítványozott tanúk ("T", "Ty") kihallgatását.

Az I.r. alperes viszontkeresete szerint "E" dal (a felperes volt tagjával) közösen közvetített megbízási szerződések elsőfokú eljárásban (22. szám) be nem nyújtott szerződéseit a másodfokú bíróság felhívására a felperes a fellebbezési tárgyaláson másolatban csatolta. (Gf.4/F/1-5.) Az I.r. alperes alapítását (1996. augusztus 1.) követően megkötött öt megbízási szerződés akkor támasztaná alá a viszontkeresetet előterjesztő I.r. alperes jutalékigényét, amennyiben a szerződéseket a biztosítási alkusz felperes nevében közreműködője, az I.r. alperes kötötte volna meg a megbízókkal. Eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában ugyanis a biztosítási alkusz (független biztosításközvetítő) közreműködője az alkusz nevében és javára köti meg a megbízási szerződést, eljárása folytán az alkusz válik jogosítottá, illetőleg kötelezetté. (Ptk.219.§. (2) bekezdés) Ezzel ellentétes rendelkezést a fellebbezési tárgyaláson csatolt megbízási szerződések idején hatályban volt Bt.I. szabályai sem tartalmaztak. Így nem volt jogszabályi akadálya annak, hogy a III.r. alperes közvetítésével megkötött megbízási szerződéseket a III.r. alperes az I.r. alperes nevében eljárva lássa el aláírásával, feltüntetve az aláírása felett az I.r. alperes nevét, illetve cégbélyegzőjét. Ez nem történt meg, így csak arra vonható le következtetés, hogy a III.r. alperes a megbízási szerződéseket a felperes nevében eljárva, ügyvezetőként írta alá. Az ítéletábra egyetért az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy a megbízási szerződések hátoldalára - ismeretlenek által - rávezetett feljegyzés nem támasztja alá az I.r. alperes jutalékigényét.

Az elsőfokú bíróság a 22/I. sorszám alatti végzésében a Pp.3.§. (3) bekezdése alapján helyesen tájékoztatta az I.r. alperest a "M" volt felperesi alkalmazott által az I.r. alperesre engedményezett követelés tekintetében bizonyítandó tényekről és az I.r. alperes bizonyítási kötelezettségéről. Az I.r. alperes az általa előadottak alátámasztására alkalmas bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, így nem nyert cáfolatot az a felperesi védekezés, hogy "M" - munkaviszonyban álló alkalmazottként - a felperestől munkabért kapott, így engedményezhető, jutaléokra vonatkozó követelése a felperessel szemben nem volt. Az a fellebbezési érvelés, hogy egyes I.r. alperesi kifizetések "M" „költségekódjára” lettek

könyvelve nem alkalmasak annak alátámasztására, hogy a "Ú" Kht. gépjárműveire közvetített biztosítási szerződések után "M" a felperestől jutalékra tarthatott volna igényt.

Az elsőfokú bíróság által a felperes javára megállapított bruttó 1.300.000.-Ft ügyvédi munkadíj mintegy fele annak az összegnek, amelyet az elsőfokú bíróság a perérték illetve a 32/2003.(VIII.22) IM. rendelet (R.) 3.§ (2) bekezdése százalékos mértékei alapján megállapíthatott volna. A felperes képviselője által kifejtett tevékenységre is figyelemmel ezért semmiképp nem minősíthető az elsőfokú ítéletben megítélt perköltség eltúlzottnak.

Ezekre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezett részét a Pp.253.§. (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az I.r. alperes fellebbezése eredményre nem vezetett, így a Pp.78.§. (1) bekezdése, az Itv.59.§. (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket, viselni tartozik továbbá a felperes másodfokú eljárásban felmerült - ügyvédi munkadíjból álló - perköltségét. Ez utóbbi összegét az ítélet tábla a R. 3.§. (2), (5)-(6) bekezdései alapján az áfával növelt 1.125.000.Ft-ban határozta meg.

G y ő r , 2010. április 7.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Szalay Róbert sk. bíró

A kiadmány hitelével
kiadó: